

1345

Na osnovu člana 73. stav 2. Zakona o vodama ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/06), federalni ministar okoliša i turizma, uz saglasnost federalnog ministra za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, donosi

PRAVILNIK**O UTVRĐIVANJU PODRUČJA PODLOŽNIH EUTROFIKACIJI I OSJETLJIVIH NA NITRATE****I. OPĆE ODREDBE****Član 1.**

Ovim pravilnikom propisuju se uslovi i kriteriji za određivanje područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrata, utvrđuje se način proglašavanja, mjere zaštite, zabrane i ograničenja u ovim područjima u cilju smanjenja ili sprečavanja zagađenja voda koje je izazvano ili prouzrokovano nitratima te fosforim jedinjenjima iz tačkastih i rasutih izvora.

Odredbе ovog pravilnika primjenjuju se na: sva vodna tijela za koja se utvrdi da su podložna eutrofikaciji i osjetljiva na nitrata, i na zemljišta koja se dreniraju u vode za koje se utvrdi da su podložna eutrofikaciji i osjetljiva na nitrata, ili to mogu postati ukoliko se ne primijene mjere zaštite.

II. DEFINICIJE**Član 2.**

Pojedini izrazi u smislu primjene ovog pravilnika imaju sljedeće značenje:

- "eutrofikacija" predstavlja obogaćivanje voda jedinjenjima azota i/ili fosfora, što prouzrokuje ubrzan rast i razvoj algi i druge vodene vegetacije, čime se stvara neželjen poremećaj ravnoteže organizama prisutnih u vodi i poremećaj kvaliteta vode;
- "područje podložno eutrofikaciji i osjetljivo na nitrata" je područje u kojem su vode zagađene jedinjenjima azota i/ili fosfora ili područje u kojem postoji vjerovatnoća da će to postati ukoliko se ne preduzmu odgovarajuće mjere;
- ukupni azot predstavlja sumu ukupnog azota po Kjeldahl-u (organski N i NH₃), nitratnog (NO₃-N) i nitritnog (NO₂-N) azota;
- "zagađenje" je direktno ili indirektno ispuštanje jedinjenja azota i/ili fosfora iz poljoprivrednih i drugih izvora u vodeni okoliš, što izaziva posljedice po ljudsko zdravlje, uništavanje prirodnih bogatstava, te narušavanje vodenih ekosistema i biodiverziteta.
- "estuar" znači prelazno područje na ušću rijeke između slatkih i obalnih voda. Vanjska granica estuara (prema morskoj vodi) određuje se u okviru implementacije programa mjera
- "aglomeracija" znači područje gdje populacija i/ili privredne aktivnosti su dovoljno koncentrirane da se otpadne vode mogu prikupljati i voditi do uređaja za prečišćavanje ili do tačke ispuštanja;
- "odgovarajući tretman" znači tretman otpadnih voda nekim procesom i/ili sistemom odlaganja koji nakon ispuštanja dopušta prijemniku da dostigne odgovarajuće ciljeve kvaliteta;
- "lice" označava fizičko ili pravno lice;

Član 3.

Zagađenje prouzrokovano nitratima te fosforim jedinjenjima iz tačkastih i rasutih izvora znači ispuštanje ovih jedinjenja u vodeni okoliš iz lokalno utvrđenih ispusta (tačkasti izvori), ili iz izvora široko razastrih po površini sliva (raspršeni izvori), što može izazvati posljedice za ljudsko zdravlje, dovesti do uništavanja prirodnih bogatstava, te narušavanja vodenih ekosistema i biodiverziteta.

Član 4.

Područja zaštite i zaštitne mjere područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrata, propisane ovim pravilnikom,

određuju se u zavisnosti od lokalnih uslova, koji se moraju utvrditi istražnim radovima.

Član 5.

Mjere, zabrane i ograničenja iz ovog pravilnika predstavljaju mjere pasivne zaštite područja, koje se obavezno poduzimaju na zaštićenom području.

Osim mjera pasivne, na zaštićenom području potrebno je primjenjivati mjere aktivne zaštite, koje uključuju, ali nisu ograničene na, primjenu najboljih okolinskih praksi, najboljih raspoloživih tehnologija, najboljih poljoprivrednih praksi i mjera čistije proizvodnje, izgradnju kanalizacionih sistema i objekata za prečišćavanje otpadnih voda, izgradnju drugih objekata za zaštitu voda i okoliša i smanjenje emisije zagađenja u vode i okoliš i sl.

Pojedine mjere aktivne zaštite iz prethodnog stava ovoga člana, posebno mjere koje se odnose na izgradnju pojedinih vrsta objekata, ne primjenjuju se ukoliko je njihovo provođenje u suprotnosti sa odredbama ovog pravilnika.

III. ODREĐIVANJE PODRUČJA PODLOŽNIH EUTROFIKACIJI I OSJETLJIVIH NA NITRATE**Član 6.**

U cilju utvrđivanja novih osjetljivih područja nadležna agencija za vodno područje će na potencijalno osjetljivim područjima u trajanju od najmanje jedne godine vršiti praćenje parametara relevantnih za utvrđivanje osjetljivih područja, minimalno parametara navedenih u članovima 10. i 14. ovog pravilnika.

Pod potencijalno osjetljivim područjima smatraju se ona područja kod kojih postoji indicija o pojavi eutrofikacije, bilo na osnovu rezultata monitoringa ili na osnovu saznanja o aktivnostima koje bi mogle značajno uticati na pojavu eutrofikacije.

U svrhu revidovanja postojećih osjetljivih područja nadležna agencija za vodno područje će u trajanju od najmanje jedne godine vršiti praćenje parametara relevantnih za utvrđivanje osjetljivih područja, minimalno parametara navedenih u ovom pravilniku (u članovima 10. i 14.).

Uzorkovanje će se vršiti najmanje jednom mjesečno, a za površinske vode u vrijeme ekstremnih hidroloških uslova i češće.

IV. PODRUČJA PODLOŽNA EUTROFIKACIJI**Član 7.**

Pod područjem podložnim eutrofikaciji podrazumijeva se vodno tijelo određeno prema kriterijima datim u članu 9. ovog pravilnika i njemu pripadajuća slivna površina.

U zavisnosti od stepena opterećenja voda jedinjenjima azota i/ili fosfora, vodna tijela, odnosno zemljišta sa kojih se voda drenira prema tim vodnim tijelima, sa stanovišta podložnosti eutrofikaciji mogu biti utvrđena kao:

1. osjetljiva područja;
2. manje osjetljiva područja.

Član 8.

Vodna tijela podložna eutrofikaciji su obično ona koja imaju slabu izmjenu vode i ona koja primaju veliku količinu nutrijenata, kao što su prirodna slatkovodna jezera, druge mase slatke vode, estuare i priobalne vode za koje se utvrdi da su eutrofične ili koje u skorijoj budućnosti mogu postati eutrofične, ako se ne poduzmu zaštitne mjere.

Vodna tijela podložna eutrofikaciji su i slatke površinske vode koje su namijenjene za zahvatanje vode za piće koja bi mogla sadržati više od dozvoljene koncentracije nutrijenata, ako se ne poduzmu zaštitne mjere.

Član 9.

Granične vrijednosti parametara za utvrđivanje trofičnosti vodnog tijela date su u Tabelama 1. i 2., koje su u prilogu ovog pravilnika.

Član 10.

Vodna tijela, odnosno područja mogu biti određena kao manje podložna eutrofikaciji ukoliko se utvrdi da ispuštanje otpadnih voda ili drugi vidovi pojačane prihrane (imisije) nutrijentima neće negativno uticati na okoliš, kao rezultat specifičnih morfoloških, hidroloških i hidrodinamičkih uslova tog područja.

Prilikom utvrđivanja manje osjetljivih područja, u obzir treba uzeti rizik da ispuštene zagađujuće materije mogu biti transportovane do graničnih područja gdje mogu uzrokovati posljedice štetne po okoliš, te treba voditi računa o prisustvu osjetljivih područja van granica Federacije Bosne i Hercegovine.

O relevantnim činjenicama je potrebno obavijestiti nizvodnu zemlju ili entitet u cilju koordiniranog djelovanja.

U manje osjetljivim područjima pasivne i aktivne mjere zaštite nisu obavezujuće.

Član 11.

Pri utvrđivanju osjetljivih i manje osjetljivih područja moraju se uzeti u obzir:

1. fizičke i okolišne karakteristike voda i tla;
2. nova naučna saznanja o reagovanju jedinjenja nitrogena i fosfora u okolišu, tj. vodi i tlu;
3. nova naučna saznanja o uticaju primijenjenih, odnosno planiranih mjera.

V. PODRUČJA OSJETLJIVA NA NITRATE

Član 12.

Pod područjem osjetljivim na nitrata podrazumijeva se vodno tijelo određeno prema kriterijima datim u članu 14. ovog pravilnika i njemu pripadajuća slivna površina.

Član 13.

Zaštićena područja osjetljiva na nitrata su ona za koje se utvrdi kako slijedi:

1. za površinske slatke vode koje se po količini i kvalitetu mogu koristiti ili se koriste za javno vodosnabdijevanje, ako sadrže ili mogu sadržavati ukoliko se ne poduzmu odgovarajuće mjere:
 - a) više od 50 mg/l NO_3 odnosno 11,3 mg/l $\text{NO}_3\text{-N}$
 - b) više od 1 mg N/l Kjeldahl nitrogena, isključujući N iz NO_3 i NO_2
 - c) više od 1,15 mg/l P_2O_5 odnosno 0,25 mg/l $\text{P}_2\text{O}_5\text{-P}$
2. za podzemne vode, ako sadrže ili mogu sadržavati više od 50 mg/l NO_3 (nitrata) odnosno 11,3mg/l $\text{NO}_3\text{-N}$

VI. MJERE ZAŠTITE, ZABRANE I OGRANIČENJA

Član 14.

Na područjima podložnim eutrofikaciji i osjetljivim na nitrata provodi se zabrana i ograničavanje obavljanja aktivnosti koje rezultiraju direktnim ili indirektnim ispuštanjem jedinjenja nitrogena i fosfora u površinske i podzemne vode i zbog kojih se javlja ili može javiti eutrofikacija voda.

Na područjima iz stava 1. ovog člana posebno se provodi zabrana i ograničavanje aktivnosti koje se odnose na:

1. direktno i indirektno ispuštanje komunalnih i industrijskih otpadnih voda koje sadrže jedinjenja nitrogena i fosfora u površinske i podzemne vode;
2. nekontrolisano odvijanje poljoprivrednih aktivnosti;
3. nekontrolisano odvijanje ostalih aktivnosti koje rezultiraju produkcijom jedinjenja nitrogena i fosfora u jedinjenja.

Član 15.

U osjetljivim područjima potrebno je:

- izvršiti prikupljanje i tretman svih otpadnih voda do nivoa tretmana naznačenog u tabeli 3.
- izvršiti zoniranje na način da se, posebno uz vode, uspostave površine sa kojih je mala emisija nutrijenata (pošumljavanje, livade)

Član 16.

Efluenti sa postrojenja za prečišćavanje u zaštićenim područjima potrebno je da zadovoljavaju zahtjeve iz tabele 4. i tabele 5.

Član 17.

Unutar područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrata zabranjeno je ispuštanje neprečišćenih otpadnih voda u površinske ili podzemne vode ili na tlo.

Ispuštanje otpadnih voda u površinske ili podzemne vode ili na tlo unutar područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrata dozvoljeno je ukoliko su kumulativno ispunjeni sljedeći uslovi:

1. Ukoliko se ispuštanje vrši u skladu sa uslovima utvrđenim Zakonom i propisom iz člana 55. Zakona;
2. Ukoliko se ispuštanjem ne dovede i neće dovesti do pogoršanja stanja eutrofikacije voda i povećanja sadržaja jedinjenja nitrogena i fosfora u jedinjenja unutar područja, u odnosu na vrijednosti utvrđene u članu 10. i 14. ovog pravilnika.

Član 18.

Poljoprivredne aktivnosti unutar područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrata mogu se odvijati uz primjenu:

1. pravila dobre poljoprivredne prakse prema propisu iz člana 56. Zakona;
2. mjera definiranih programom mjera - akcionim programom.

Član 19.

Program mjera može sadržavati i dodatne mjere ili aktivnosti ukoliko se utvrdi da mjere propisane ovim pravilnikom neće biti dovoljne za dostizanje ciljeva zaštite.

Kod odabira mjera i aktivnosti iz stava 1. ovog člana uzet će se u obzir njihova efikasnost i troškovi u odnosu na druge moguće preventivne mjere.

Član 20.

Programi mjera mogu biti zasebno napravljeni za različita zaštićena područja ili dijelove zaštićenih područja.

Programi mjera, jedan ili više njih, donose se u cilju zaštite područja koja su proglašena zaštićenim, ili će biti proglašena zaštićenim. Programom mjera trebaju biti obuhvaćene mjere zaštite koje se odnose na smanjenje negativnih uticaja, naročito kroz prikupljanje i tretman otpadnih voda, primjenu dobre poljoprivredne i šumarske prakse, zoniranje i drugo, kao i programi mjera, jedan ili više njih, sadrže:

1. detaljan prijedlog mjera i radova neophodnih za smanjenje stepena ugroženosti konkretnog područja;
2. rokove za uspostavu i provođenje pojedinačnih mjera, te rokove za implementaciju mjera zabrane i ograničenja;
3. definisane organe, institucije i lica zadužene za uspostavu i provođenje svake od potrebnih mjera;
4. definisane načine finansiranja svake od potrebnih mjera;
5. prijedlog minimalno potrebnog monitoringa po pojedinim zaštićenim zonama, sa definisanim organima, institucijama i licima zaduženim za njegovo provođenje, i sa definisanim načinom finansiranja tog monitoringa.

Član 21.

U područjima podložnim eutrofikaciji i osjetljivim na nitrata obavezan je monitoring vode i monitoring aktivnosti, prema odredi iz člana 76. Zakona.

Ukoliko je od strane nadležnog organa, umjesto utvrđivanja pojedinačnih osjetljivih i manje osjetljivih područja određeno područje cjelokupne teritorije Federacije BiH kao osjetljivo područje, sadržaj nitrata i jedinjenja fosfora u vodama, površinskim i podzemnim, pratit će se na odabranim mjernim tačkama, čime će se omogućiti utvrđivanje opsega onečišćenja nitratima i jedinjenjima fosfora iz različitih izvora.

VII. PROGLAŠENJE OSJETLJIVIH I MANJE OSJETLJIVIH PODRUČJA

Član 22.

Za potrebe utvrđivanja i proglašavanja područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrate za teritorij Federacije Bosne i Hercegovine sačinīt će se odgovarajuća studija koja minimalno treba da sadrži:

1. rezultate i analizu rezultata monitoringa, provedenog u trajanju od najmanje jedne godine;
2. karakteristike slivnih područja (katastar postojećih i potencijalnih izvora zagađenja, geološke i hidrogeološke, hidrološke, vegetacione, karakteristike korištenja zemljišta, karakteristike erozionih procesa, i drugo);
3. analizu stanja i prijedlog pojedinačnih područja koje je potrebno proglasiti osjetljivim, odnosno zaštićenim, i prijedlog pojedinačnih područja koja se mogu proglasiti manje osjetljivim;
4. prijedlog sadržaja projektnog zadatka za izradu Akcionog plana za implementaciju mjera zaštite, zabrana i ograničenja

Inicijativu za izradu studije pokreće ministarstvo nadležno za okoliš sa ministarstvom nadležnim za vode, te zajednički imenuju nosioca aktivnosti na izradi studije i utvrđuju načine (izvore) finansiranja.

Član 23.

Ukoliko se studijom utvrdi da dio sliva koji drenira u vodno tijelo za koje je utvrđeno da je podložno eutrofikaciji i osjetljivo na nitrate, administrativno ne pripada Federaciji Bosne i Hercegovine, potrebno je to posebno naglasiti, a nadležno ministarstvo će poduzeti potrebne aktivnosti na uspostavi koordiniranog djelovanja sa uzvodnom, odnosno susjednom, administrativnom jedinicom u cilju primjene potrebnih mjera za smanjenje unosa i mjera za sprječavanje pronosa zagađenja.

Član 24.

Federalni ministar nadležan za okoliš (u daljnjem tekstu nadležni organ) proglašava područja podložna eutrofikaciji i osjetljiva na nitrate zaštićenim područjima Federacije BiH.

Inicijativu za proglašavanje područja zaštićenim pokreću, nadležne Agencije za vodna područja, putem ministarstva nadležnog za vode.

Osnov akta iz stava 1. ovog člana su rezultati istražnih radova i stručni elaborat, odnosno studija, urađeni od strane organizacije registrovane za tu vrstu radova.

Član 25.

Akt iz člana 24. ovog pravilnika sadrži naročito tačan naziv i prostorni obuhvat područja i opis granica svakog pojedinog zaštićenog područja.

Sastavni dio akta su topografske karte, razmjere 1:25 000, sa ucrtanim granicama područja.

Sastavni dio akta je i izvod iz Studije, kao i izvod iz akcionih planova proizašlih iz studije.

Izvod će sadržavati:

- opis vodnih tijela i zemljišta koja se dreniraju u ista za koja je utvrđeno da su podložna eutrofikaciji i osjetljiva na nitrate, ili to mogu postati u skoroj budućnosti ako se ne poduzmu odgovarajuće mjere zaštite (zaštićena područja),
- opis granica zaštićenih područja,
- mjere koje je potrebno provesti sa rokovima za uspostavljanje pojedinih mjera
- popis organa i institucija nadležnih za provođenje mjera i kontrolu (nadzor) njihovog provođenja
- opis monitoringa sa naznakom organa i institucija obaveznih za njegovo provođenje

Član 26.

Nadležni organ će najmanje svakih šest godina razmotriti i ako je potrebno revidirati postojeća ili utvrditi nova osjetljiva i

manje osjetljiva područja, uzimajući u obzir sve promjene i faktore koji se nisu mogli predvidjeti u vrijeme ranijeg utvrđivanja područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrate.

Član 27.

Nadležni organ može umjesto utvrđivanja pojedinačnih zaštićenih područja proglasiti područje cjelokupne teritorije Federacije BiH kao zaštićeno područje, odnosno područje podložno eutrofikaciji i/ili osjetljivo na nitrate, u kom slučaju se obavezne mjere propisane ovim pravilnikom odnose na cijelu teritoriju Federacije BiH.

Član 28.

Zaštićena područja se označavaju na kartama 1:25 000.

Zaštićena područja se reviduju najmanje svakih šest godina a po potrebi i češće.

VIII. IZVJEŠTAVANJE

Član 29.

Jednom godišnje nadležna agencija za vodno područje će pripremiti i objaviti izvještaj o izvršenim aktivnostima koje se odnose na primjenu ovog pravilnika.

Izvještaj iz stava 1. ovog člana treba da obuhvati najmanje sljedeće:

1. kartu sa označenim zaštićenim područjima, koja treba da sadrži sljedeće:
 - a) odgovarajuće podatke vodnih tijela za koje je utvrđeno da su eutrofična i osjetljiva na nitrate, ili to u skoroj budućnosti mogu postati ukoliko se ne poduzmu odgovarajuće mjere, te za svako od tih vodnih tijela kriterije koji su se koristili u svrhu identifikacije područja i onih koja su prethodno određena;
 - b) mjesto označenih zaštićenih područja, praveći razliku između postojećih, novoutvrđenih i revidovanih područja, bez obzira da li su zadržala ili promijenila svoj status;
2. kratak pregled rezultata monitoringa, uključujući i razmatranja koja su dovela do utvrđivanja zaštićenih područja ili promjene njihovih granica;
3. kratak pregled implementacije akcionog programa u osjetljivim područjima koji ukazuje na usklađenost sa odredbama ovog pravilnika, a posebno:
 - a) pregled mjera iz akcionog programa;
 - b) pregled mjera koje su propisane u pravilima dobre poljoprivredne prakse;
 - c) kratak pregled dodatnih mjera koje su poduzete;
 - d) kratak pregled rezultata praćenja akcionog programa;
 - e) procjene o tome kada bi bilo moguće očekivati unapređenje statusa zaštićenog vodnog tijela kao rezultat provedbe akcionih programa.

Član 30.

Agencija za vodno područje će izvještaj iz člana 29 ovog pravilnika podnijeti ministarstvima nadležnom za vode i nadležnom za okoliš.

IX. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 31.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Sastavni dio ovog Pravilnika su tabele 1., 2., 3., 4. i 5., koje se nalaze u prilogu.

Broj 04-23-554/08-2
5. novembra 2009. godine
Sarajevo

Ministar
Dr. sc. **Nevenko Herceg**, s. r.

Izvori:

- Direktiva o urbanim otpadnim vodama (91/271/EEC)
- Direktiva o nitratima sa poljoprivrednih zemljišta (91/676/EEC)
- CIS vodič za primjenu ODV broj 7
- Uredba o emisiji snovi pri odvajanju otpadne vode iz komunalnih čistilnih naprav, Uradni list RS št. 35/96 i 90/98
- Uredba o spremembah i dopolnitev uredbe o emisiji snovi pri odvajanju otpadne vode iz komunalnih čistilnih naprav, Uradni list RS št. 31/01

Tabela 1. Granične vrijednosti za utvrđivanje trofičnosti za tekućice

Parametar	Jedinica mjere	Vrijednost
Ukupni fosfor izražen kao P	mg/l	>0,25
Ortofosfati izraženi kao (PO ₄ ³⁻)	mg/l	>0,4
ili kao PO ₄ - P	mg/l	>0,13
Amonijak izražen kao (NH ₄ ⁺)	mg/l	>0,6
ili kao NH ₄ -N	mg/l	>0,47
Nitrati izraženi kao (NO ₃ ⁻)	mg/l	>9,0
ili kao NO ₃ -N	mg/l	>2,0

Tabela 2. Granične vrijednosti za utvrđivanje trofičnosti za stajaćice i zajezerene vode kod kojih je vrijeme zadržavanja veće od 5 dana

Parametar	Jedinica mjere	Vrijednost	
Ukupni fosfor izražen kao P	mg/l	> 0,025	
Klorofil a	prosječni	mg/l	>0,01
	maksimalni	mg/l	>0,02
Providnost (secchi disk) prosječna	m	<3,0	
Stupanj zasićenja kisikom	%	<50	
Rastvoreni kisik u hipolimniju kao O ₂	mg/l	<4,0	
Ostali pokazatelji:	-zapažena pojava cvjetanja algi (cianobaktrije) -zapažena pojava bujanja makrofita -druge biološke promjene		

Vrijednosti date u tabelama trebaju biti prekoračene u preko 20 % uzoraka da bi se smatralo da postoji vjerovatnoća da će doći ili da je došlo do pojave trofičnosti.

Tabela 3. Potrebni nivo tretmana prikupljenih otpadnih voda u zaštićenom području

Ekvivalentnih stanovnika	do 2 000	2 000 - 10 000	10 000– 15 000	15 000– 150 000	preko 150 000
Osjetljiva područja	Ako je kanalisano Odgovarajući tretman	Kanalisanje Sekundarni tretman (*)	Kanalisanje Napredni (tercilarni) tretman	Kanalisanje Napredni (tercilarni) tretman	Kanalisanje Napredni (tercilarni) tretman
(*)	Odgovarajući tretman ako se ispušta u priobalne vode				

Tabela 4. Zahtjevi za kvalitet efluenta sa postrojenja za prečišćavanje gradskih otpadnih voda

Primjenjuju se ili vrijednosti date za pojedine parametre ili procenat smanjenja.

Parametar	Koncentracija	Minimalni procenat redukcije (1)	Metode i mjerenja
Biohemijska potrebnja kiseonika (BPK ₅ na 20 °C), bez nitrifikacije (2)	25 mgO ₂ /l	70 do 90 % 40	Homogenizirani, nefiltrirani, neistaloženi uzorak. Određivanje rastvorenog kisika prije i nakon 5 dana inkubacije na 20 °C ± 1 °C i u potpunom mraku. Dodavanje nitrifikacijskog inhibitora.
Hemijska potreba za kisikom (HPK)	125 mgO ₂ /l	75 %	Homogenizirani, nefiltrirani, neistaloženi uzorak. Kalijum dihromatna metoda
Ukupne suspendovane materije	35 mg/l 35 (više od 10 000 ES) 60 (2 000 do 10 000 ES)	90 % (3) 90 %, (preko 10 000ES) 70 % (od 2 000 do 10 000 ES)	Filtriranje reprezentativnog uzorka kroz 0.45 im filter membranu. Sušenje na 105 °C i vaganje. Centrifugiranje reprezentativnog uzorka (najmanje 5 minuta sa srednjim ubrzanjem od 2 800 do 3 200 g), sušenje na 105 °C i vaganje

(1) Smanjenje u odnosu na influent.

(2) Parametar koji može biti zamijenjen drugim: ukupni organski ugljik ili ukupni deficit kisika ako može biti uspostavljen odnos između BPK₅ i zamjenskog parametra.

(3) Zahtjev je neobavezan.

(4) Analize koje se odnose na ispuštanja sa laguna biće obavljene na filtriranim uzorcima. Međutim, koncentracija ukupnih suspendovanih tvari u uzorcima nefiltrirane vode neće dostizati 150 mg/l.

Tabela 5. Zahtjevi za dodatnim smanjenjem sadržaja jedinjenja nitrogena i jedinjenja fosfora pri tretmanu otpadnih voda u zaštićenim područjima

Parametar	Koncentracija	Minimalni procenat redukcije (1)	Metode i mjerenja
Ukupni fosfor	2 mgP/l (od 10 000 do 100 000 ES) 1 mgP/l (više od 100 000 ES)	80 %	Molekularna absorpcija spektrofotometrom
Ukupni nitrogen (2)	15 mgN/l (od 10 000 do 100 000 ES) 10 mgN/l (više od 100 000 ES) (3)	70-80 %	Molekularna absorpcija spektrofotometrom

(1) Smanjenje u odnosu na influent.

(2) Ukupni nitrogen predstavlja: sumu ukupnog nitrogena po Kjeldahl-u (organski N i NH₃), nitratnog (NO₃-N) i nitritnog (NO₂-N) nitrogena.

Na temelju članka 73. stavak 2. Zakona o vodama ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/06), federalni ministar okoliša i turizma, uz suglasnost federalnog ministra za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, donosi

PRAVILNIK

O UTVRĐIVANJU PODRUČJA PODLOŽNIH EUTROFIKACIJI I OSJETLJIVIH NA NITRATE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim pravilnikom propisuju se uslovi i kriteriji za određivanje područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrata, utvrđuje se način proglašavanja, mjere zaštite, zabrane i ograničenja u ovim područjima u cilju smanjenja ili sprečavanja zagađenja voda koje je izazvano ili prouzrokovano nitratima te fosforim jedinjenjima iz tačkastih i rasutih izvora.

Odredbе ovog pravilnika primjenjuju se na: sva vodna tijela za koja se utvrdi da su podložna eutrofikaciji i osjetljiva na nitrata, i na zemljišta koja se dreniraju u vode za koje se utvrdi da su podložna eutrofikaciji i osjetljiva na nitrata, ili to mogu postati ukoliko se ne primijene mjere zaštite.

II. DEFINICIJE

Članak 2.

Pojedini izrazi u smislu primjene ovog pravilnika imaju sljedeće značenje:

- "eutrofikacija" predstavlja obogaćivanje voda jedinjenjima nitrogena i/ili fosfora, što prouzrokuje ubrzan rast i razvoj algi i druge vodene vegetacije, čime se stvara neželjen poremećaj ravnoteže organizama prisutnih u vodi i poremećaj kvaliteta vode;
- "područje podložno eutrofikaciji i osjetljivo na nitrata" je područje u kojem su vode zagađene jedinjenjima nitrogena i/ili fosfora ili područje u kojem postoji vjerovatnoća da će to postati ukoliko se ne preduzmu odgovarajuće mjere;
- ukupni nitrogen predstavlja sumu ukupnog nitrogena po Kjeldahl-u (organski N i NH₃), nitratnog (NO₃-N) i nitritnog (NO₂-N) nitrogena;

- "zagađenje" je direktno ili indirektno ispuštanje jedinjenja nitrogena i/ili fosfora iz poljoprivrednih i drugih izvora u vodeni okoliš, što izaziva posljedice po ljudsko zdravlje, uništavanje prirodnih bogatstava, te narušavanje vodenih ekosistema i biodiverziteta.
- "estuar" znači prelazno područje na ušću rijeke između slatkih i obalnih voda. Vanjska granica estuara (prema morskoj vodi) određuje se u okviru implementacije programa mjera
- "aglomeracija" znači područje gdje populacija i/ili privredne aktivnosti su dovoljno koncentrirane da se otpadne vode mogu prikupljati i voditi do uređaja za prečišćavanje ili do tačke ispuštanja;
- "odgovarajući tretman" znači tretman otpadnih voda nekim procesom i/ili sistemom odlaganja koji nakon ispuštanja dopušta prijemniku da dostigne odgovarajuće ciljeve kvaliteta;
- "lice" označava fizičko ili pravno lice;

Članak 3.

Zagađenje prouzrokovano nitratima te fosforim jedinjenjima iz tačkastih i rasutih izvora znači ispuštanje ovih jedinjenja u vodeni okoliš iz lokalno utvrđenih ispusta (tačkasti izvori), ili iz izvora široko razasutih po površini sliva (raspršeni izvori), što može izazvati posljedice za ljudsko zdravlje, dovesti do uništavanja prirodnih bogatstava, te narušavanja vodenih ekosistema i biodiverziteta.

Članak 4.

Područja zaštite i zaštitne mjere područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrata, propisane ovim pravilnikom, određuju se u zavisnosti od lokalnih uslova, koji se moraju utvrditi istražnim radovima.

Članak 5.

Mjere, zabrane i ograničenja iz ovog pravilnika predstavljaju mjere pasivne zaštite područja, koje se obavezno poduzimaju na zaštićenom području.

Osim mjera pasivne, na zaštićenom području potrebno je primjenjivati mjere aktivne zaštite, koje uključuju, ali nisu ograničene na, primjenu najboljih okolinskih praksi, najboljih raspoloživih tehnologija, najboljih poljoprivrednih praksi i mjera čistije proizvodnje, izgradnju kanalizacionih sistema i objekata za prečišćavanje otpadnih voda, izgradnju drugih objekata za zaštitu voda i okoliša i smanjenje emisije zagađenja u vode i okoliš i sl.